

Odůvodnění:

Národní ústav pro přenosné nemoci (*National Institute for Communicable Disease*) v Jižní Africe 25.11.2021 oznámil detekci nové varianty koronaviru SARS-CoV-2 pod názvem B.1.1.529. Výskyt této varianty je dáván do souvislosti s nebývale prudkým nárůstem nových infekcí v provincii Gauteng. Dle dosavadních odhadů vědců z *Center for Epidemic Response and Innovation* v Jižní Africe varianta stojí za 90 % případů nákazy v této oblasti. Postupně již dochází k šíření tohoto kmene i do okolních zemí. Dosud byl výskyt této varianty zaznamenán v Botswaně, Lesothu, Namibii, Eswatini/Svazijsku a Zimbabwe. Další případy byly identifikovány také identifikovány již mimo tento region, a to v Hongkongu u dvou naočkovaných cestujících a v Izraeli u nakažené osoby, která se vracela z Malawi.

Světová zdravotnická organizace (WHO) vyzvala k opatrnosti a pečlivému sledování šíření této nové varianty. Na schůzce dne 26. 11. by mělo dojít k oficiálnímu posouzení varianty B.1.1.529 ze strany WHO a zařazení do kategorie *variant of interest* nebo *variant of concern*. Na schůzce se WHO také rozhodne, zda variantě přidělí název z řecké abecedy. Pokud ano, pravděpodobně bude pojmenována Nu. Také Evropské centrum pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) se vyjádřilo, že situaci bude důkladně monitorovat.

Vzhledem k nedávné detekci této varianty není v současnosti k dispozici dostatek vědeckých informací o jejich přesných vlastnostech, a dosud tak nebyly potvrzeny faktory jako míra přenosnosti, závažnost a citlivost na očkování. Varianta se však vyznačuje nebývale neobvyklou konstelací a velkým počtem mutací, celkem až 50. Vzhledem k prudkému nárůstu počtu nakažených v oblasti Jižní Afriky se však očekává vyšší míra přenosnosti, spekuluje se také o tom, že varianta bude více odolná vůči současným očkovacím látkám a mohla by být schopna překonat imunitu (viz graf zpracovaný Gisaid a *South African National Health Laboratory Service* níže). Některé z mutací této varianty již byly identifikovány ve variantách alfa a delta a byly spojovány právě s vyšší mírou přenosnosti a schopností překonat imunitu.

Z těchto důvodů vláda v rámci předběžné opatrnosti zavádí zpřísněná ustanovení, která jsou předmětem tohoto krizového opatření, která by měla být chápána jako preventivní s cílem zamezit případnému importu této varianty na území České republiky a jejímu šíření v populaci, a to zejména s ohledem na rychle eskalující epidemiologickou situaci v České republice, kdy je potřeba zabránit případnému dalšímu rychlému zhoršování v případě importu a šíření nové varianty.

Opatření se zavádí na kratší dobu s tím, že situace bude i nadále monitorována, diskutována na úrovni Evropské unie a bude se čekat na nové poznatky k této variantě. Nelze však v žádném případě vyloučit prodloužení tohoto krizového opatření. Občané České republiky a cizinci s bydlištěm na území České republiky jsou důrazně vybízeni, aby do regionu jižní Afriky necestovali, není-li to nevyhnutelně nutné a nespolehnali se na prozatímně stanovený konec opatření s ohledem na možné prodloužení.

Opatření se vztahuje na následující země: Jihoafrická republika, Namibie, Lesotho, Eswatini/Svazijsko, Zimbabwe, Botswana, Zambie a Mosambik, tj. země, kde již došlo k potvrzení této nové varianty nebo se dá očekávat její šíření z pohledu geografické blízkosti. Opatření zahrnují celý proces cestování, tj. již od vízového procesu (u cizinců), cesty do České republiky až po povinnosti směřující k povinnostem po příjezdu na území České republiky.

S ohledem na opodstatněnost hrozby, nedostatek informací o vztahu k očkování či prodělané nemoci a na prozatímně relativně krátkou účinnost opatření nejsou aplikovány žádné výjimky, a to ani pro osoby očkované či po prodělaném onemocnění (výjimky tak pouze pro mezinárodní dopravu (piloti a posádka) a děti do 6 let, pokud nenavštěvují kolektivní předškolní zařízení). K zajištění návratu občanů České republiky slouží v případě nemožnosti zajištění RT-PCR testu možnost požádat příslušný zastupitelský úřad České republiky o vydání diplomatické nóty o nemožnosti zajištění testu. Rovněž s ohledem na současnou eskalaci epidemiologické situace je

třeba prozatím vyžadovat desetidenní samoizolaci, aby nedošlo k rozšíření mutace do populace při současné masivní vlně pandemie.

Na zprávu o výskytu nové mutaci okamžitě zareagovala řada států. Velká Británie s platností od 26.11.2021 od 12:00 hod. zařadila Jižní Afriku, Namibii, Zimbabwe, Botswanu, Lesotho a Eswatini/Svazijsko na červený seznam, což v praxi obnáší zákaz letů z těchto zemí a také zákaz vstupu všem, kteří nejsou občany Velké Británie či Irsku, a v posledních 10 dnech v jednom ze států pobývali. Obdobná opatření ohlásili Izrael a Singapur, které mezi rizikové země zařadily také Mosambik. Zpřísnění opatření pro cestující z těchto oblastí oznámily také Indie a Japonsko, zvažuje je také Austrálie.

Co se týče reakce Evropské unie, tak předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyen dne 26.11.2021 na Twitteru uvedla, že Komise navrhne aktivaci nouzové brzdy s cílem zastavit lety z jihoafrického regionu. Lze tak očekávat, že cestování z této oblasti výrazně omezí všechny členské státy. Mezi oblastmi s výskytem mutací zařadí země jižní Afriky od 27.11.2021 německý Institut Roberta Kocha, dopravci tak nebudou moci do Německa z těchto zemí přepravovat jiné než německé občany a rezidenty, ti navíc budou muset podstoupit čtrnáctidenní karanténu. Obecný zákaz vstupu z šesti zemí jihoafrického regionu začal dne 26.11.2021 platit také v Rakousku. O zastavení letů rozhodla již také Francie. Koordinací opatření na úrovni Evropské unie se bude zabývat mechanismus IPCR (Opatření pro integrovanou politickou reakci na krizi) dne 26.11.2021 od 15:00 hod. Výsledek tohoto jednání může vést k další specifikaci opatření na národní úrovni.

Tabulka: ukazuje rychlost šíření nové mutace oproti „starším“ variantám koronaviru

